

(Ne)chtěný šperk

Letoun L-159A. Pro jednoho prokletý, pro druhého velebený víceúčelový lehký bitevník. Armádě České republiky byl v únoru 2004 předán poslední z celkem 72 vyrobených kusů. Tím však nic neskončilo. Ohlasy na tento kontrakt bez ustání pokračují. Letečtí odborníci i neodborníci se dodnes navzájem trumfují. A report je samozřejmě nemíní soudit. Pouze chce dát „oběma stranám“ prostor k seriózní diskusi. Pro tentokrát je na řadě dodavatel. Z výroční zprávy AERO Vodochody, a. s., za rok 2004 vyplývají následující skutečnosti.

V loňském roce byly opět nejvýznamnější aktivitou společnosti AERO na úseku vojenských letadel dodávky systému L-159A včetně logistiky, které tvořily rozhodující část tržeb tohoto programu. Společnost výrazně zintenzivnila svou marketingovou činnost související s prodejem této verze letounu. AERO se prezentovalo prakticky na všech rozhodujících veletrzích a výstavách obranného průmyslu, dále pokračovalo v zahájených marketingových kampaních v řadě teritorií a navíc je rozšířilo i do dalších zemí, připravilo řadu opatření podporujících zamýšlený prodej 47 nadbytečných armádních letounů L-159A, o kterém rozhodla vláda ČR.

Součástí marketingových kampaní bylo například testování verzí letounů L-159 v Maďarsku,

kteří zde nalétaly celkem 150 letových hodin. Maďarské vojenské letectvo se tak stalo prvním zahraničním zákazníkem, jenž si pronajal letové hodiny na „stopadesátdevítce“.

V uplynulém roce byla na letišti Sazená veřejně demonstrována schopnost letounů L-159 využívat k přistání a vzletu nepevné povrchy, která několikanásobně zvyšuje možnosti operačního využití těchto strojů. V roce 2004 byl zároveň poprvé představen „Integrovaný systém výcviku a bojové podpory L-159“ zahrnující také prostředky pro plánování a vyhodnocování letů, integrované logistické podpory, rozšířené operační podpory, pozemní výcvikový systém a ostatní podpůrná zařízení.

Je však třeba říci, že v kategorii vojenských letounů L-159 uzavřela společnost kontrakty jen s domácími výrobci na dodávky pro tuzemský trh (byla vypsána celkem dvě nová výběrová řízení, jichž se AERO zúčastnilo, avšak obě byla posléze zrušena). Nicméně i rok 2004 potvrdil oživení v poptávce po kategorii letadel pokročilý lehký, cvičný a bojový letoun. Ve světě byly podepsány obchodní kontrakty na dodávky britských letounů HAWK 128 pro letectvo Velké Británie či argentinských AT-63 Pampa pro tuzemské vzdušné síly. Letové vlastnosti L-159 v provozních podmínkách doposud testovalo třináct potenciálních zájemců – zahraničních vojenských letectev. Mimo jiné, letové testy L-159 proběhly i v extrémních klimatických podmínkách, například v písečné bouři.

S Ministerstvem obrany probíhala v loňském roce jednání ke třem oblastem, a to k zajištění spolupráce mezi vzdušnými silami AČR a společností AERO při zajišťování provozuschopnosti 24 letadel L-159A u uživatele, dále k hledání možností jak napomoci vojenskému letectvu získat dvousedadlovou variantu pro potřeby výcviku pilotů a konečně k součinnosti obou institucí při

Kontrakt na 72 podzvukových bitevníků L-159 ALCA pro Armádu ČR rozdělil veřejnost na dvě části

marketingu a prodeji nadbytečných 47 letadel L-159A ve vlastnictví MO ČR.

Z pohledu vojenského programu si AERO Vodochody stanovilo nemalé iniciativy. Především pokračovat v úsilí prodat vyráběné „stopadesátdevítky“ zahraničním zákazníkům. Vedení společnosti současně rozhodlo, že vedle těchto podnětů rozšíří strategické obchodní záměry o možnost nabídky a udělení licence na výrobu L-159 vybraným zahraničním subjektům. Tato iniciativa vychází ze skutečnosti, kdy společnost nabízí letadlo L-159 potenciálním zájemcům od poloviny roku 2002 zatím bez dosažení podpisů žádoucích kontraktů a časový rámec pro možný prodej L-159 je omezen finančními možnostmi společnosti. Ve výroční zprávě je rovněž poukázáno na fakt, že ČR nemá srovnatelnou ekonomickou sílu a politickou váhu s ostatními zeměmi výrobců konkurenční letecké techniky (Velká Británie, Itálie, SRN). Z výše uvedených důvodů je záměrem společnosti nabídnout vybraným zemím, kde existuje potřeba u tuzemského vojenského letectva obnovit letadlový park v kategorii lehký cvičný a bojový podzvukový letoun, možnost vyrábět v licenci L-159 jak pro potřeby vlastní země, tak i pro export do předem domluveného okruhu sousedních zemí.

Pavel LANG
Foto: Jiří HOKÚV